

Vyhrotenie americko-bieloruského diplomatického sporu

Bieloruské Ministerstvo zahraničných vecí vydalo 30. apríla zoznam desiatich amerických diplomatov, ktorých označilo za *persona non grata* a nariadilo im opustiť krajinu. Vyhostenie je zatiaľ posledným krokom v eskalujúcom diplomatickom konflikte medzi Minskom a Washingtonom, ktorý viedol k zníženiu počtu zamestnancov americkej ambasády z 32 začiatkom roka na súčasných štyroch zamestnancov.

Ako reakciu na vydanie zoznamu nežiaducich osôb pripravilo americké Ministerstvo vnútra pokyn, aby sa Bielorusku oznámilo, že bude musieť zatvoriť svoju diplomatickú misiu vo Washingtone a New Yorku. Okrem toho mala byť zatvorená aj americká ambasáda v Minsku. Toto rozhodnutie bolo nakoniec zrušené tesne pred jeho oznámením.

Napriek tomu, že Washington požiadavky Minska na zníženie počtu zamestnancov považuje za neoprávnené a nezákonné, stiahol 3. mája z Bieloruska desiatich diplomatov a jedného námorníka strážiaceho ambasádu USA.

Podľa hovorca štátneho tajomníka amerického Ministerstva vnútra Toma Caseyho Spojené štáty „zvažujú celý rad možností ohľadom nášho riadneho diplomatického zastúpenia“. Do 6. mája však USA neprijali žiadne konkrétne kroky.

Diplomatický spor vznikol po tom, čo americké Ministerstvo financií uvalilo sankcie voči bieloruskému petrochemickému koncernu Belnaftchim kvôli porušovaniu ľudských práv v Bielorusku. Na zmiernenie sankcií USA požadujú prepustenie troch politických väzňov v krajine: bývalého prezidentského kandidáta Alexandra Kazulina, 22-ročného opozičného aktivistu Andreja Kima a vodcu živnostníkov Siarheja Parsiukeviča.

Podľa Caseyho je situácia dôkazom, že sankcie Washingtonu voči petrochemickému koncernu Belnaftchim fungujú.

Zdroje:

Novosti, BelaPAN, RFE/RL, TASR

Protesty proti osídľovaniu oblastí v okolí Černobyľu

Niekoľko tisíc stúpencov bieloruskej opozície pochodovalo 26. apríla cez Minsk, aby si tak pripomenuli 22. výročie havárie atómovej elektrárne v Černobyli a protestovali voči údajnému vládnemu zastieraniu následkov nešťastia. Na rozdiel od minuloročného spomienkového pochodu sa tohtoročná demonštrácia zaobišla bez stretov s prítomnými zásahovými jednotkami. Minuloročné protesty boli brutálne rozohnané špeciálnymi jednotkami, rovnako ako tohtoročné oslavy Dňa nezávislosti 25. marca.

Aj dnes je Černobyľ (vzdialený len 16 km od hraníc s Bieloruskom) a jeho následky dôležitou témou v Bielorusku. Najmä ak zoberieme do úvahy, že následkami havárie bolo zasiahnutých 23 % územia Bieloruska (viac ako na území Ukrajiny).

Demonštranti protestovali proti snahe vlády prinavrátiť život do kontaminovaných oblastí. Úrady vyňali okolo 1 000 miest a dedín zo zoznamu radiáciou ohrozených lokalít. Týmto krokom chcú vyriešiť aj akútny nedostatok špecialistov v oblasti, kam umiestňujú absolventov univerzít. Tento rok program ráta s presídlením viac ako 5 000 študentov. Do oblasti sa navracia aj chov dobytka a pestovanie plodín. Oponenti argumentujú, že územie je stále kontaminované radiáciou a nevhodné pre život.

Demonštranti vyjadrili nespokojnosť s minuloročným vládnym rozhodnutím zrušiť sociálne výhody pre dotknutých miestnych obyvateľov a pracovníkov, ktorí sa podieľali na

likvidácii následkov havárie. „Vláda zrušila našu podporu, aby nás tak spolu s problémami zahrabala,“ povedal jeden zo zúčastnených pracovníkov.

Kritike sa nevyhli ani plány na vybudovanie novej jadrovej elektrárne v Bielorusku. Prezident Lukašenko plán presadzuje napriek nesúhlasným názorom poukazujúcim na bezpečnostnú hrozbu projektu ako aj osudnú skúsenosť s jadrovou energiou. Podľa jeho slov sú odporcovia „nepriatelia ľudu“ a elektrárneň je potrebná na „zníženie takej veľkej závislosti na rope a plyne z jednej krajiny“.

Zdroje:

Novosti, TASR, European Radio for Belarus, Al Jazeera